

Forfatter: Kidde, Harald

Titel: Udrag fra Jærnet

Citation: Kidde, Harald: "Jærnet", i Kidde, Harald: *Jærnet*, udg. af Knud Bjarne Gjesing ; Thomas Riis , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, isamarbejde med Nyt Dansk Litteraturselskab, cop. 1990, s. 442. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-kidde04ny-shoot-idm140608062614400/facsimile.pdf> (tilgået 19. april 2024)

Anvendt udgave: Jærnet

- Emigranter*: tilhængere af den styrede franske kongefamilie Bourbon, der efter den franske revolution måtte leve i landflygtighed. Den hvide farve var deres symbol. – *jærnske Bæsther*: gymnastikpædagog F.L. Jahn (1778-1852) startede under indtryk af napoleonskrigene en gymnastikbevægelse blandt den tyske ungdom med national-folkeligt sigte. Sort, rødt og gyldent var symbol på den tyske frihedsbevægelse. – *Beich-bier*: tatarfolk i Ural. – *Tottenbornske Korps*: efter den tyskfødt feltherre Friedrich Karl Tottenborn (1778-1845). – *Royal Suddois*: se n.s. 114. – *Kosmopolis*: verdensby – *den hvide Rædselsperiode*, *den hellige Alliances løsnende Tid*: om den reaktionære periode efter Napoleons fald, benævnt efter Den hellige Alliance, forbundet mellem de sejrende magter. – *Itzehoe*: by i Holsten. – *Briids*: se n.s. 200.
- 304 *«Gennem natens sången klingare»*: ikke identificeret. – *Frau Hilde*: se n.s. 244.
- 305 *«dræbt Poeten Lagourenna»*: se n.s. 171. – *«Gode geese, glaset tom»*: se n.s. 163. – *Penelope*: Odyseus' hustru, der måtte vente på sin ægtemand i tyve år.
- 306 *Hymen*: den græske bryllups gud, ofte fremstillet som en ung mand med en fakkel. – *Beneficeljem*: se n.s. 301. – *«som Moderen sit Barn i Ewentyet»*: H.C. Andersens *Historien om en Moder* (1848). – *Kontrafæde*: afbildede.
- 307 *«Fionden Sadekornet falder til Jordens»*: Joh. 12,24. – *«et i Abo»*: J. Kor. 15,28 og Gal. 3. – *Erik den Fjortendes Læmedans*: Benedictus Olaf (Bengt Olsson) (o. 1523-82) skrev bl.a. *En nyttigh lakere book* (1578).
- 308 *af Lucas om Sadelkorn*: Luk. 8,5-8.
- 309 *«som varer til Sanct Knut»*: se n.s. 134. – *«fjere Lusse»*: se s. 319. – *Syracusas blinde Helgeninde*: kristen jomfru fra S. Lucia, død som martyr ca. 304 (?) Helgendag 1312., som endnu i Norden o. 1700 regnedes for solhverv. Hendes navn (lux = lys) har ført til legenden om, at hun fik stukket øjnene ud. Beretningen om, at hun selv stak øjnene ud for at afvende sin hedenske kejlers kærlighed, gengives i Selma Lagerlöf, *«Luciadagens Legend»* (*En bok om Vänmland I*, 1917, s. 9). – *Russiske*: mont af ringe værd (1/12 skilling).
- 311 *Dis*: gudinde i nordisk mytologi.
- 313 *Girandoler*: flerarmede lysstager. – *Trømpetuarine*: marinetrompet, gammeldags strygeinstrument med kun én streng, stærk, metallisk klang. – *«et Fuglpar sendt ud over Syndflodens Vande»*: jf. 1. Mos. 8,10-11.
- 314 *Erik den Hellige*: svensk konge o. 1158, foretog korstog til Finland. – *Cyflé*: svensk sagnkonge. – *Brävalla Hede*: slagplads for det sagnhistoriske Brävallaslag mellem danskere og svenskere. – *Ingjäll Ilhvåde*: svensk sagnkonge, Olof Trätäljas fader. – *Grul*: efter legenden den hellige skM, hvori Kristi blod opsamledes efter korsfæstelsen.
- 316 *Trøsketunde*: egl. tunde, hvor man opbevarer frønet træ til opstænding.
- 317 *I min Ånd skal Slæggen velsignes*: jf. 1. Mos. 12,3.
- 318 *Mazellier*: slægt af franske billedkunstnere, der i slutningen af 18. årh arbejdede for det svenske hof. – *Kobnådens Flise*: flise af marmorlignende, grønlig serpentinkalksten.
- 319 *«Venite all' aglio»*: «Kom hurtigt min lille båd, Sancta Lucia!» (napolitansk